

Har du lyst på blått hus?

Et blått hus er ikke bare et blått hus: velger du dempet blågrå vil huset kunne gli fint inn i omgivelsene, mens en kraftig nyanse vil få huset til å rope høyt «her er jeg, se på meg»!

Av Bjørg Owren/ifi.no

Vi har ingen tradisjon for stek blåfarge på hus, derfor vekker de gjerne ekstra oppmerksomhet når de dukker opp i et nabolag. Heller ikke i naturen er det vanlig med blått. Vi oppfatter ikke himmel og vann som blå, fordi det er spill av ulike nyanser og masse bevegelse som tar oppmerksomheten. Det finnes blå blomster, men de er som små detaljer i en stor helhet. Og de er der bare en liten del av året, når resten av naturen og lyset har en helt spesiell karakter. Når høsten og vinteren kommer endres omgivelsene og påvirker hvordan det blå huset vil framstå.

Historisk sett var blå pigment dyre og eksklusive, og lite lysbestandige utendørs. Først med moderne teknologi har malingsindustrien klart å lage blåfarger som tåler lys bedre og det har blitt mer vanlig med blå hus.

Riktig farge og riktig nyanse

Mange opplever at det er vanskelig å velge utvendig farge til huset. Og når farge er funnet, blir den helt annerledes på huset enn den var på fargekartet. Dette er mer regel enn unntak, det får vi bekreftet av den svenske arkitekten Karin Fridell Anter som har forsket mye på hvordan fargen forandrer seg fra den lille prøven til et helt hus.

Sammen med kollega Åke Svedmyr har hun utgitt boken «Färgen på huset», der hun forklarer forskjellen på «egenfarge» (den lille prøven) og «opplevd farge» (slik vi opplever den på huset).

I boken peker hun på at mange har opplevd at huset har blitt mer knall blått enn de ønsket, ikke fordi det var ønskelig, men fordi man ikke var klar over hva som skjer med blått når den kommer stort opp på en husvegg. Her er mange gode råd som kan gjøre det enklere å finne fram til fargen man egentlig ønsker.

STERK STEMME: Velger man en så sterk farge har man noe på hjertet. Fordi vi ikke har noen tradisjon for kraftig blå hus, vekker de ekstraoppmærksomhet. Dette er fra paletten til arkitekt Bruno Taut.

Uvant med blått

Fordi vi ikke er vant til blå hus, legger vi spesielt merke til det, og «det uvanlige» gjør også at fargen oppleves sterkere enn den faktisk er. Noen ganger var den sterke fargen et uhell, andre ganger ikke; for både arkitekter og kunstnere velger kraftig blå for å markere noe, eller seg. Da har de et svært bevisst forhold til at de ønsker å uttrykke noe spesielt.

Vil huset være blått?

- Den som velger blå farge på huset må være ekstra påpasselig, for å slippe ubehagelige overraskelser og gjerne tenke en ekstra gang om dette huset virkelig vil være blått. Hvis huset er fra før 1950 så har ikke blått vært en aktuell farge. Hvorfor ønsker du å gi huset en ny karakter, spør hun.

Hvis det er et nyere hus med tradisjonell/klassisk form er det også et spørsmål om hvorfor det skal bli blått. Dersom formen på huset skiller seg klart fra den øvrige bebyggelsen kan blått være et alternativ for å understreke «det annerledes».

Fridell Anter anbefaler å bruke litt tid på prosessen og se på andre blå hus. De man opplever har en vakker blåfarge, kan vise seg å være malt i en farge som bare er en anelse blåaktig. Blåheten på den grå prøven vil vokse på fasaden, sier hun med et stort utropstegn bak. Hennes råd er klart: En blågrå fargeprøve blir tydelig blå på husveggen. Velg derfor blant de dempede blågrå prøvene og unngå de tydelig blå – de kommer til å bli knallblå på fasaden.

PRØVER: Det må gjerne noen prøver til for å finne ønsket farge. Linda C. Hagen blogger om sitt prosjekt på bloggen Absolutt hjemme.

Blå eksempler

For den som vil finne ut litt mer om blå hus, viser arkitekt og billedkunstner Mette L'orange til flere eksempler blant annet Sortland, der store deler av byen er malt blå. Den tyske arkitekten Bruno Taut, som har inspirert mange hadde blått nærmest som en signatur. Le Corbusier hadde også mange fine blå farger.

– Hele huset trenger ikke være blått, peker hun på og viser til Villa Damman og Villa Stenesren der henholdsvis ultramarin og kobolt er brukt for å framheve deler av fasaden. Som sine svenske arkitektkolleger har hun erfart hvordan dagslyset forsterker det blå i fargen.

–Kjønnrøk, en av våre tradisjonelle gråfarger oppleves blå på huset. Og er et eksempel på en blåfarge som fungerer godt i en mer tradisjonell trearkitektur.

Test fargen

Før du kjøper maling til hele huset anbefales det at du tester fargen. Mal en prøve på hjørnet av huset, da ser du enklest hvordan den tar seg ut i forhold til omgivelsene. Det kan også være lurt å sjekke med fargehandleren om hvor lysbestandig ønsket farge er.

Tenk på dette når du velger blått

Fordi blå hus er litt uvanlig opplever vi at de blir ekstra synlig. Blåfargen vil oppleves sterkere og klarer på veggen enn på den lille fargeprøven. En dempet blågrå nyanse kan oppleves som nesten lyseblå på huset. En mørk gråblå vil se mer blåaktig ut på veggen. En sortaktig blå blir tydelig blå på veggen. Fargen vil se lysere ut på veggen. Velg en tone litt mørkere enn den du egentlig ønsker. Hva med å begrense blått til staffasjefargene, for eksempel løft fram fine detaljer på huset som blå dør og blå vinduer? Mal fargeprøve på hjørnet av huset. Se på helheten. Hvordan vil fargen passe sammen med omgivelsene –naturen og annen bebyggelse. Lyse farger framhever og forstørrer. Mørke farger demper og forminsker. Kilde: Karin Fridell Anter og Åke Svedmyr, «Färgen på huset» .

TEST: Test fargen på hjørnet av huset, da ser du hvordan den fungerer mot omgivelsene

Fakta

Karin Fridell Anter og Åke Svedmyr er arkitekter med spesialkompetanse i farge. Boken «Färgen på huset» bygger på deres forskning og mangeårig erfaring med fargesetting av hus.

Deres erfaring og forskning er basert på svenske forhold. Men lyset som er en viktig faktor for hvordan vi oppfatter farger utendørs er temmelig likt de vi har her, så deres funn er også relevante her hos oss, mener Mette L'orange, som er professor i farge ved Kunsthøgskolen i Oslo og Kunst- og designhøgskolen i Bergen.

Mer informasjon

Beckers

Bergen Malingfabrikk

Butinox Futura

Drywood

Flügger

Nordsjö